
OHJEITA VOIKUKKIA-vertaistukiryhmien ohjaajille

Mikä on VOIKUKKIA®-ryhmä?

Millä ehdoilla VOIKUKKIA®-nimeä ja -materiaaleja saa käyttää?

Päivitetty 24.6.2015

Nämä määritelmät on tarkoitettu VOIKUKKIA-vertaistukiryhmän ohjaajien tueksi. Tässä dokumentissa määritellään perusraamit rekisteröidyn VOIKUKKIA-tavaramerkin käytölle vertaistukiryhmiä perustettaessa ja ohjatessa sekä ohjaajille tarkoitetun tuki- ja verkostomateriaalin käytössä.

1) VOIKUKKIA-ryhmänohjaajat

- **VOIKUKKIA-vertaistukiryhmässä on aina vähintään kaksi ohjaajaa.**
  - Työpari- tai kolmikkotyöskentely suojaa ohjaajia liialta kuormittumiselta ja he voivat jakaa tehtäviä keskenään.
- **VOIKUKKIA-ryhmän ammatillisesta ohjaajaparista ainakin toisella on oltava VOIKUKKIA-ohjaajakoulutus. Vertaisohjaajalla on aina oltava VOIKUKKIA-ohjaajakoulutus.**
  - Tällöin ohjaajat ovat oikeutettuja yhdessä käyttämään koulutuksessa jaettuja sekä materiaalipankista ladattavia VOIKUKKIA-materiaaleja.
  - Vertaisohjaajaksi voi kouluttautua vanhempi, joka on itse kokenut lapsen sijoituksen tai huostaanoton, ja on osallistunut ryhmäläisenä VOIKUKKIA-vertaistukiryhmään tai on muuta kautta käynyt riittävästi läpi omia kokemuksiaan, jotta voi jäsentää niitä muiden avuksi ja on sellaisessa elämäntilanteessa, että voi itse tukea muita saman kokeneita.
- **Ohjaajatiimillä on oltava hallussaan soveltuva ammatillinen koulutus sekä käytännön kokemuksen kautta saadut perustiedot ja taidot lastensuojelusta ja kriisissä olevan ihmisen auttamisesta sekä kohtaamisen ja kuulluksi tulemisen tärkeydestä.**
  - Soveltuva ammatillinen koulutus tarkoittaa sosiaali-, terveys- tai diakonia-alan opintoja.
  - Olennaista on kokemus sijoitettujen lasten vanhempien kohtaamisesta ja ymmärtämys heidän elämäntilanteestaan. Ohjaajatiimin jäsenten osaamisalueet voivat täydentää toisiaan. Kaikilla ohjaajilla ei tarvitse olla osaamista jokaiselta osa-alueelta.
  - Lastensuojeluprosessiin liittyviä asioita nousee usein ryhmässä esille ja ohjaajien tehtävänä on antaa oikeaa tietoa tai auttaa ryhmäläisiä etsimään oikea tieto.
- **Yhteistyö vertaisohjaajan kanssa**
  - Vertais- ja ammatilliset ohjaajat ovat ohjaajatiimin tasavertaisia jäseniä tuoden ryhmään oman osaamisensa ja sen mukaisen vastuun ja tehtävien jaon.
  - Päävastuu ryhmäprosessin käytännön toteutuksesta on ammatillisilla ohjaajilla. Ryhmän suunnittelu ja ohjaaminen tehdään yhteistyössä vertaisohjaajan kanssa. Vertaisohjaajan kokemustieto on tärkeää koko ryhmäprosessin ajan valmisteluista palautteeseen. On kuitenkin huomioitava vapaaehtoisen vertaisohjaajan elämäntilanne ja ajankäytön mahdollisuudet. Ohjaajien työnjaosta sovitaan yhdessä ennen ryhmän perustamista.
  - Vertaisohjaajan palkkiosta ja kulukorvauksista sovitaan kirjallisesti hyvissä ajoin ennen ryhmän perustamista, samalla kun sovitaan myös ammatillisten ohjaajien työajasta ja budjetista.

2) VOIKUKKIA-vertaistukiryhmän rakenne

- **VOIKUKKIA-vertaistukiryhmä on tarkoitettu sijoitettujen lasten vanhempien tukemiseen. Samaa ryhmämallia voi käyttää myös sijoitettujen lasten muiden läheisten aikuisten tukemiseen.**
  - VOIKUKKIA-vertaistukiryhmän nimeä voi käyttää sijoituksen kaikissa vaiheissa vanhemmille ja muille läheisille pidettävistä ryhmistä, joihin VOIKUKKIA-ryhmämallia voidaan soveltaa ja ryhmä toteutetaan VOIKUKKIA-rakenteen ja -periaatteiden mukaan.
  - Olennaista on, että ryhmän jäseniä yhdistää kokemus huostaanotosta tai sijoituksesta kodin ulkopuolelle.
- **VOIKUKKIA-vertaistukiryhmä on suljettu ryhmä**
  - Ryhmässä on samat osallistujat koko prosessin ajan eikä ryhmään oteta uusia jäseniä tapaamisten välillä. Osallistuja saa kuitenkin jättää ryhmän kesken. Suljetun ryhmän tarkoituksena on varmistaa luottamuksellisuus ja siihen perustuva mahdollisimman avoin vuorovaikutus.
  - Ohjaajat tapaavat osallistujat ennen ryhmän alkamista. Tapaamisen perusteella päätetään yhdessä vanhemman kanssa onko ryhmä ajankohtainen ja sopiva vanhemmalle tässä elämän tilanteessa.
- **VOIKUKKIA-vertaistukiryhmä on pienryhmä ja siinä voi ohjaajien lisäksi olla korkeintaan kahdeksan (8) osallistujaa.**
  - Ohjaajien käytännön kokemus on osoittanut, että ryhmä toimii parhaiten, kun ryhmässä on 4 - 6 osallistujaa. Kolmellakin osallistujalla ryhmä on mahdollista toteuttaa, mutta poissaolojen takia ryhmäkertoja voi joutua perumaan ja/tai siirtämään. Jokaiselle ryhmäläiselle on oltava riittävästi aikaa kokemustensa jakamiseen. Ryhmäkertojen kesto on 2-2,5h, maksimi jaksamisen kannalta on 3h/ryhmäkerta. Kokemusten jakaminen ja vertaistuellinen keskusteleminen vaatii aikaa. Ryhmän koko on otettava huomioon ryhmän kestoja suunniteltaessa.
  - Ryhmää muodostettaessa kannattaa tavata ennakkoon useampia vanhempia kuin ryhmään voidaan ottaa. Kaikki tavatut vanhemmat eivät halua osallistua tai heille voi tulla esteitä osallistua.
- **Ryhmä tapaa yhteensä vähintään 16 tunnin ajan (8 x 2 h).**
  - Perusmallissa ryhmä kokoontuu 8 - 12 kertaa, noin kaksi tuntia kerrallaan, viikon tai kahden välein. Tapaamisia voi olla myös useampia ja tapaamisten kesto voi olla pidempi. Tämä voi olla tarpeen etenkin suurten ryhmien kohdalla (enintään kahdeksan osallistujaa).
  - VOIKUKKIA-ryhmä voidaan toteuttaa myös leirityyppisinä tapaamisina. Prosessin läpikäymisen kannalta on tapaamisia oltava useampia. Leiritoiminta vaatii erityisosaamista sekä muitakin ohjelmasisältöjä (vapaamuotoinen yhdessäolo, välitehtävät) ja toimintaperiaatteita kuin varsinainen ryhmäohjelma.
  - Olennaista viikonlopputapaamisissakin on, että aikaa on riittävästi ryhmäteemojen käsittelylle ja keskustelulle. Aikaa pitää olla myös ryhmäistuntojen välillä teemojen pohtimiseen omassa rauhassa.

3) VOIKUKKIA-vertaistukiryhmän sisältö

VOIKUKKIA-vertaistukiryhmässä on käsiteltävä ainakin nämä aiheet:

- osallistujat ja ohjaajat luovat yhdessä ryhmälle omat toimintaperiaatteet
- jokainen osallistuja saa kertoa omalla tavallaan kokemuksensa lapsen sijoituksesta
- kriisin vaiheet ja erokriisi aikuisella
- kriisin vaiheet ja erokriisi lapsella
- lapsen tapaaminen ja yhteydenpito (*ei välttämättä koske sijoituksen päättymisen ryhmää*)
- yhteistyö sijaishoitopaikan ja/tai viranomaisten kanssa
- omat voimavarat ja tulevaisuus

4) Loppupalautteen kerääminen VOIKUKKIA-vertaistukiryhmistä

- VOIKUKKIA-vertaistukiryhmän päättyessä kerätään loppupalautte. Lomake on kaikille sama ja se on saatavilla sähköisesti tai paperiversiona. VOIKUKKIA-hanke tekee vuositason kaikkien palautteista kootun yhteenvedon, joka lähetetään tiedoksi ohjaajille. Palautteiden yhteenveto julkaistaan myös voikukkia.fi-sivuilla.
- Ohjaajat huolehtivat loppupalautteen keräämisestä ja motivoivat osallistujia antamaan palautteensa. Palautetiedot ovat tärkeitä, koska niiden avulla voidaan kehittää ryhmätoimintaa ja vaikuttaa valtakunnallisesti vanhempien tukemisen lisääntymiseen. Palautekyselyyn vastaaminen on kuitenkin vapaaehtoista.
- Palautteet kerätään nimettöminä niin että ohjaajat eivät saa nähdä vastauksia.
  - Ohjeet, linkit ja palautelomakkeet ovat ohjaajien materiaalipankissa voikukkia.fi-sivuilla
  - Loppupalautte toimitetaan VOIKUKKIA-verkostohankkeelle ryhmäprosessin päättyttyä.

Nämä ohjeet VOIKUKKIA-vertaistukiryhmämallista sekä VOIKUKKIA-tavaramerkin käyttöoikeudesta tarkistetaan säännöllisesti aluekoordinaattoritapaamisissa tai vastaavassa tilaisuudessa. Ryhmäohjaajat ja VOIKUKKIA-toimintaa koordinoivat voivat antaa palautetta ohjeiden toimivuudesta käytännössä. Lopullisesta ohjeistuksesta päättää tavaramerkin valvonnasta vastaava hallinnoija.

Lisätietoa näistä ohjeista ja niiden soveltamisesta saat hanketyöntekijöiltä. Yhteystiedot löytyvät www.voikukkia.fi-sivuilta.